

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА “ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ”
(CASE OF POGREBNA v. UKRAINE)**

(Заява № 25476/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

15 лютого 2007 року

ОСТАТОЧНЕ

09.07.2007

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

У справі “Погребна проти України”

Європейський суд з прав людини (п’ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

пан П. Лоренцен (P. Lorenzen), *Голова*,
пані С. Ботучарова (S. Botoucharova),
пан В. Буткевич (V. Butkevych),
пані М. Цаца-Ніколовська (M. Tsatsa-Nikolovska),
пан Р. Марусте (R. Maruste),
пан Дж. Боррего Боррего (J. Borrego Borrego),
пан Р. Ягер (R. Jaeger), *судді*
та пані К. Вестердік (C. Westerdiek), *Секретар Секції*,
після обговорення в нарадчій кімнаті 22 січня 2007 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 25476/02), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянкою України, пані Любов’ю Григорівною Погребною (далі – заявниця), 17 листопада 2001 року.

2. Уряд України (далі – Уряд) був представлений його Уповноваженими – пані З. Бортновською, пані В. Лутковською та паном Ю. Зайцевим.

3. 9 вересня 2004 року Суд вирішив направити на комунікацію Уряду скарги відповідно до пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції щодо тривалого виконання рішень, винесених на користь заявниці. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції, Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця 1957 року народження і на даний час проживає в м. Васильків Київської області, Україна.

5. Заявниця і її колишній чоловік лікарі. Вони заснували декілька громадських організацій, серед яких “Любава” та “Родина”.

6. 15 квітня 1999 року була порушена кримінальна справа щодо колишнього чоловіка заявниці за незаконне привласнення гуманітарної допомоги. Цього самого дня, у рамках цієї кримінальної справи, було заарештовано заявницю, проведено обшук її будинку і гаражів та

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

вилучено деяке майно заявниці. Працівники правоохоронних органів також вилучили деякі документи громадської організації “Любава”.

7. 16 квітня 1999 року суддя Васильківського міського суду ухвалив накласти на заявницю адміністративне стягнення у вигляді трьох діб арешту за невиконання наказів працівників правоохоронних органів і відмову дозволити працівникам правоохоронних органів провести обшук помешкання.

8. 19 квітня 1999 року заявницю було заарештовано за підозрою у скоєнні злочину. Відповідно до тверджень заявниці, її допитували вночі, працівники правоохоронних органів погрожували їй і їй було піддано нелюдському і такому, що принижує гідність, поводженню під час допитів і тримання.

9. 20 квітня 1999 року, за твердженням заявниці у зв’язку з психічними розладами і загальним погіршенням стану здоров’я, співробітники МВС відвезли її до психіатричної лікарні. 21 квітня 1999 року заявниця була звільнена під підписку про невиїзд, однак залишилась в лікарні до 30 квітня 1999 року. 30 квітня 1999 року було скасовано підписку про невиїзд. Відповідно до тверджень заявниці, її було повідомлено про це листом тільки 23 червня 2006 року.

10. 23 травня 2000 року Голова Київського обласного суду скасував ухвалу від 16 квітня 1999 року і закриття справу у зв’язку з відсутністю доказів адміністративного порушення.

11. 20 квітня 2001 року Васильківський міський суд присудив заявниці 2 000 грн.¹ на відшкодування нематеріальної шкоди, завданої незаконною ухвалою суду, 8,68 грн.² компенсації за втрачений заробіток та 300 грн.³ на відшкодування судових витрат, які мали бути виплачені з державного бюджету. Ця ухвала була залишена без змін 22 травня 2001 року Київським обласним судом в тій частині, що стосувалась відшкодування нематеріальної шкоди. Скарга заявниці щодо матеріальної шкоди (втрати заробітку) була направлена на новий розгляд. Суд не прокоментував вимогу щодо компенсації витрат.

12. 8 серпня 2001 року Васильківський міський суд присудив заявниці 412 грн.⁴ на відшкодування втрат заробітку і судових витрат.

13. 9 жовтня 2001 року Верховний Суд України залишив без змін рішення Васильківського міського суду від 20 квітня та 8 серпня 2001 року.

14. 26 квітня 2002 року рішення від 20 квітня та 8 серпня 2001 року були повністю виконані.

15. Заявниця звернулась з новим позовом до Васильківського міського суду, вимагаючи компенсацію за втрату заробітку та

¹ В той час приблизно 412 євро.

² В той час приблизно 1,79 євро.

³ В той час приблизно 61,80 євро.

⁴ В той час приблизно 87.85 євро.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

нематеріальну шкоду, завдану їй незаконним арештом, триманням та незаконними діями правоохоронних органів. 11 жовтня 2001 року суд присудив заявниці 15 030 грн.⁵ на відшкодування нематеріальної шкоди та 950 грн.⁶ на відшкодування судових витрат. 19 лютого 2002 року Київський обласний апеляційний суд (колишній Київський обласний суд) зменшив суму компенсації нематеріальної шкоди до 10 030 грн.⁷ 23 вересня 2003 року Верховний Суд України залишив без змін це рішення.

16. 11 травня 2002 року рішення від 19 лютого 2002 року було повністю виконане.

17. 31 січня 2002 року Васильківський міський суд зобов'язав Васильківське міське управління МВС повернути майно, конфісковане у заявниці в квітні 1999 року під час обшуку її помешкання. Він також зобов'язав управління виплатити заявниці 1 050 грн.⁸ компенсації витрат. 26 квітня 2002 року заявниця отримала вищезазначену суму. Відповідно до тверджень заявниці, вона також отримала 6% вилученого майна.

18. 18 червня 2002 року Печерський районний суд м. Києва відмовився розглядати адміністративний позов заявниці, поданий проти Обласного відділення державного казначейства, Національного банку України та відділу державної виконавчої служби Печерського управління юстиції щодо неналежного виконання рішень, винесених на її користь, оскільки він повинен розглядатись в цивільному порядку, а не в ході адміністративного провадження.

19. 28 жовтня 2003 року Печерський районний суд м. Києва відхилив скаргу заявниці щодо відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди, завданої тривалим виконанням рішень, винесених на її користь. 28 січня 2004 року Київський апеляційний суд залишив це рішення без змін. 17 квітня 2006 року Верховний Суд України відхилив апеляційну скаргу заявниці.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

20. Відповідне національне законодавство викладене в рішенні *“Ромашов проти України”* (№ 67534/01, пп. 16-18, рішення від 27 липня 2004 року).

⁵ В той час приблизно 3 092,75 євро.

⁶ В той час приблизно 195,48 євро.

⁷ В той час приблизно 2 254,25 євро.

⁸ В той час приблизно 229,57 євро.

ЩОДО ПРАВА

I. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 ТА СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

21. Посилаючись на статтю 13 Конвенції, заявниця скаржилась на те, що рішення, винесені на її користь, залишались невиконаними. Ця стаття, у відповідних частинах, передбачає наступне:

Стаття 13

“Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.”

22. Суд вважає, що скарга заявниці щодо тривалості виконання рішень, винесених на її користь, вимагає також розгляду відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції, яка передбачає:

Пункт 1 Статті 6

“Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов’язків цивільного характеру...”

A. Щодо прийнятності

23. Уряд надав зауваження щодо статусу жертви заявника та вичерпання національних засобів юридичного захисту подібні до тих, які Суд уже відхилив у справі “Ромашов проти України” (див рішення у справі *Ромашов*, зазначене вище, пп. 23-33). Суд вважає, що ці зауваження мають бути відхилені з тих самих підстав.

1. *Невиконання рішень від 20 квітня 2001 року, 8 серпня 2001 року, 19 лютого 2002 року та рішення від 31 січня 2002 року в частині грошових виплат.*

24. Суд зазначає, що період виконання рішень від 20 квітня 2001 року, 8 серпня 2001 року, 19 лютого 2002 року та рішення від 31 січня 2002 року в частині грошових виплат, винесених на користь заявниці, становив менше одного року. Суд далі зазначає, що цей період не є настільки надмірним, щоб вказувати на ознаки порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. Більше того, зазначено, що борги за рішеннями суду не стосувались основного джерела доходу заявниці, відсутні і інші особливі обставини, які змусили б дійти висновку про те, що

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

періоди, які тривали з винесення рішень на користь заявниці до їх виконання, були нерозумними. Відповідно, ця скарга є явно необґрунтована в значенні пункту 3 статті 35 і має бути відхилена відповідно до пункту 4 статті 35 Конвенції.

2. Невиконання частини рішення, яка не стосувалась виплат присуджених коштів, від 31 січня 2002 року.

25. Суд вважає, що скарга заявниці відповідно до пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції щодо невиконання частини, яка не стосувалась виплат присуджених коштів, рішення від 31 січня 2002 року порушує питання факту і права відповідно до Конвенції, визначення яких вимагає розгляду справи по суті. Він не бачить підстав визнати її неприйнятною.

Б. Щодо суті

26. Суд не надав зауваження щодо тривалості виконання рішення від 31 січня 2002 року.

27. Заявник стверджував, що рішення від 31 січня 2002 року не було виконане в розумний строк.

28. Суд зазначає, що частина, яка не стосується виплат присуджених коштів, рішення, винесеного на користь заявниці, не виконувалась більше ніж чотири роки і одинадцять місяців.

29. Суд нагадує, що він уже визнав порушення пункту 1 статті 6 Конвенції в справах подібних до цієї заяви (див., наприклад, *Ромашов*, рішення зазначене вище, пп. 42-46).

30. Розглянувши всі матеріали справи, які він мав у своєму розпорядженні, Суд вважає, що Уряд не надав жодного факту чи аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку у цій справі.

31. Відповідно, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

32. Суд не вважає необхідним, за цих обставин справи, розглядати цю скаргу відповідно до статті 13 Конвенції (див. *“Деркач і Палек проти України”*, № 34297/02 та 39574/02, п. 42, рішення від 21 грудня 2004 року).

II. ЩОДО ІНШИХ СКАРГ

33. Заявниця скаржилась відповідно до статті 3 Конвенції на те, що її було піддано нелюдському і такому, що принижує її гідність, поводженню під час її арешту і тримання.

34. Вона далі скаржилась відповідно до статті 5 Конвенції на те, що її незаконно арештували, тримали під вартою і пізніше помістили в психіатричну лікарню. Заявниця скаржилась відповідно до пункту 5

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

статті 5 Конвенції щодо неможливості отримати компенсацію за незаконне тримання.

35. Заявниця скаржилась відповідно до статті 8 Конвенції на незаконний обшук її помешкання і гаражів.

36. Заявниця скаржилась відповідно до статті 11 Конвенції щодо неможливості отримати документи громадської організації “Любава”, які були вилучені під час обшуку її помешкання і без цих документів громадська організація не може функціонувати.

37. Заявниця зрештою скаржилась на те, що її не було проінформовано про скасування підписки про невиїзд і це порушило її право передбачене статтею 2 Протоколу № 4.

38. В світлі всіх матеріалів справи, які були в його розпорядженні, і відповідно до того, наскільки справа підпадає під його компетенцію, Суд вважає, що вони не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, передбачених Конвенцією і Протоколами до неї.

39. Таким чином, ця частина заяви має бути оголошена неприйнятною як явно необґрунтована, відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

40. Стаття 41 Конвенції передбачає:

“Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.”

A. Шкода

41. Заявниця вимагала 28 327,20⁹ доларів на відшкодування матеріальної шкоди та 2 948 174,10¹⁰ доларів на відшкодування нематеріальної шкоди.

42. Уряд стверджував, що вимоги заявниці надмірні і необґрунтовані.

43. Суд не бачить причинного зв’язку між визнаним порушенням і стверджуваною матеріальною шкодою. Однак, оскільки частина рішення від 31 січня 2002 року, винесеного на користь заявниці, яка не стосується виплат присуджених коштів, не була повністю виконана (пункт 17 вище), Суд вважає, що виконання Урядом цієї частини рішення становитиме повний і остаточний розрахунок щодо її вимоги про матеріальну шкоду. Суд також вважає, що заявниця зазнала нематеріальної шкоди і, здійснюючи свою оцінку на засадах

⁹ Приблизно 22 200,80 євро.

¹⁰ Приблизно 2 306,902 євро.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

справедливості, присуджує їй 1 600 євро відповідно.

Б. Витрати

44. Заявниця вимагала 23 498,60¹¹ доларів на відшкодування судових витрат, включаючи 649.60¹² доларів поштових витрат і правову допомогу для подання заяви в Суд.

45. Уряд стверджував, що тільки ті витрати, які були необхідні і справді були понесені, мають бути відшкодовані.

46. Суд нагадує, щоб включити суми витрат у компенсацію, яка присуджується на підставі статті 41, має бути доведено, що ці витрати були фактичними й необхідними, мали місце з метою запобігання встановленому порушенню Конвенції або відшкодування його наслідків і здійснювались в розумних межах (див., серед багатьох інших справ, *“Нільсен і Йонсен проти Норвегії” (Nilsen and Johnsen v. Norway)* [GC], № 23118/93, п. 62, ECHR 1999-VIII).

47. Суд вважає, що ці вимоги не були дотримані в цій справі. Зокрема, справа не є особливо складною і заявниця не потребувала правової допомоги. Однак, заявниця зазнала певних витрат у зв'язку з використанням правової допомоги в Суді.

Беручи до уваги інформацію, яка була в його розпорядженні, і вищезазначені твердження, Суд присуджує заявниці 100 євро на відшкодування судових витрат.

В. Пеня

48. Суд вважає належним призначити пеню, виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує*, скарги відповідно до пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції щодо тривалості виконання частини, яка не стосується виплат присуджених коштів, рішення від 31 січня 2002 року, прийнятими і решту скарг – неприйнятними.
2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Вирішує*, що у цій справі було порушення статті 13 Конвенції;
4. *Вирішує*, що

¹¹ Приблизно 18 387,30 євро.

¹² Приблизно 508,30 євро.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОГРЕБНА ПРОТИ УКРАЇНИ»

(а) держава-відповідач має виконати частину рішення від 31 січня 2002 року, яка не стосується виплати присуджених коштів, і сплатити заявниці, протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, 1 700 євро (тисячу сімсот євро) як компенсацію за нематеріальну шкоду та судові витрати, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявниці;

(б) ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу,

(в) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;

5. *Відхиляє* інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 15 лютого 2007 року відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. Вестердік (Claudia Westerdiek) Секретар	П. Лоренцен (Peer Lorenzen) Голова
--	--